KOHTUJURISTI ETTEPANEK

ELEANOR SHARPSTON

esitatud 10. juulil 2008 [1]

1. Bundesgerichtshof (liitvabariigi ülemkohus, Saksamaa) küsib Euroopa Kohtult, kas andmete ülekandmine direktiivi 96/9/EÜ (edaspidi „andmebaaside kaitse direktiiv") [2] artikli 7 lõike 1 kohaselt kaitstavast andmebaasist ja lülitamine teise andmebaasi võib olla väljavõtte tegemine kõnealuse direktiivi artikli 7 lõike 2 punkti a tähenduses isegi siis, kui neid andmeid pärast andmebaasi päringu tegemist ja enne sellist kasutamist ükshaaval hinnatakse või hõlmab kõnealuse sätte tähenduses väljavõtte tegemine pelgalt andmete (füüsilist) kopeerimist. [3]

Õiguslik raamistik

Andmebaaside kaitse direktiiv

2. Direktiiv sisaldab järgmisi asjakohaseid põhjendusi:

„[…]

(7) andmebaaside rajamine nõuab märkimisväärset inim-, tehniliste ja finantsressursside investeerimist, kuna aga niisuguseid andmebaase kopeerida või neile juurde pääseda saab sõltumatuks väljatöötamiseks vajalike kuludega võrreldes väga väikeste kuludega;

1 – Algkeel: inglise.

2 – Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 1996. aasta direktiiv andmebaaside õiguskaitse kohta (EÜT 1996, L 77, lk 20; ELT eriväljaanne 13/15, lk 459).

3 – Euroopa Kohus tegi esimesed otsused selle direktiivi tõlgendamise kohta kohtuasjades C-203/02: The British Horseracing Board jt (EKL 2004, lk I-10415); C-46/02: Fixtures Marketing *vs.* Veikkaus (EKL 2004, lk I-10365); C-338/02: Fixtures Marketing *vs.* Svenska Spel (EKL 2004, lk I-10497) ja C-444/02: Fixtures Marketing *vs.* OPAP (EKL 2004, lk I-10549). Viimati nimetatud kolmele kohtuasjale viitan käesolevas ettepanekus edaspidi eraldi kostja nimega. Kõikides neljas kohtuasjas tehti otsus 9. novembril 2004. Seoses kõnealuse direktiivi artikli 7 lõigete 1 ja 5 ning artikli 9 tõlgendamisega esitati Euroopa Kohtule eelotsusetaotlus kohtuasjas C-215/07: Verlag Schawe, kuid see taotlus võeti hiljem tagasi.

(8) andmebaasi sisust loata väljavõtte tegemine ja/või andmebaasi sisu loata taaskasutamine on tõsiste majanduslike ja tehniliste tagajärgedega toimingud;

(9) andmebaasid on ühendusesisese infoturu arendamisel olulise tähtsusega vahendiks; nimetatud vahend osutub kasulikuks ka mitmetes muudes valdkondades;

(10) nii ühenduses kui kogu maailmas kõikides kaubandus- ja tööstussektorites iga-aastaselt loodava ja töödeldava informatsiooni hulga kiire kasv nõuab kõikides liikmesriikides investeerimist nüüdisaegsetesse infotöötlussüsteemidesse;

(11) käesoleval ajal esinevad andmebaasisektori investeeringute tasemes väga suured erinevused nii erinevate liikmesriikide kui ka ühenduse ja maailma suurimate andmebaase loovate kolmandate riikide vahel;

(12) niisugune investeerimine kaasaegsetesse informatsiooni säilitamise ja töötlemise süsteemidesse ei saa ühenduses toimuda, kui andmebaaside tegijate õiguste kaitsmiseks ei kehtestata stabiilset ja ühtset õiguskaitsekorda;

[…]

(17) mõistet „andmebaas” tuleb mõista hõlmavana kirjanduslike, kunstiliste, muusikaliste või muude teoste kogusid või muu materjali nagu tekstide, helide, kujutiste, arvude, faktide või andmete kogusid; see peab hõlmama niisuguste sõltumatute teoste, andmete või muu materjali kogusid, mis on korraldatud süstemaatiliselt või metoodiliselt ning millele on võimalik üksikult juurde pääseda […];

(18) […] andmebaaside kaitsmine *sui generis* õigusega ei piira nende sisu puudutavaid olemasolevaid õigusi […] eriti juhul, kui autor või autoriõigusega kaasneva õiguse valdaja lubab mõnd oma teost või objekti andmebaasi kaasata vastavalt lihtlitsentsile, siis võib kolmas isik kasutada nimetatud teoseid või objekte, mille suhtes on nõutav autori või autoriõigusega kaasneva õiguse valdaja luba, ilma et

andmebaasi tegija *sui generis* õigus takistaks tal seda teha, tingimusel et nimetatud teoseid või objekte ei võeta andmebaasist ega taaskasutata selle alusel;

[…]

(21) käesoleva direktiiviga ettenähtud kaitse on seotud andmebaasidega, milles teosed, andmed või muu materjal on korraldatud süstemaatiliselt või metoodiliselt; nimetatud materjal ei pea olema füüsiliselt talletatud organiseeritud viisil;

[…]

(26) andmebaasi lülitatud autoriõigusega kaitstud teosed ja autoriõigusega kaasnevate õigustega kaitstud objektid jäävad sellest olenemata asjakohaste ainuõigustega kaitstuks ning neid ei ole lubatud andmebaasi lülitada ega teha neid sisaldavat väljavõtet andmebaasist ilma õiguste valdaja või tema õigusjärglaste loata;

(27) selliselt andmebaasi kaasatud teoste autoriõigust ja objektide autoriõigusega kaasnevaid õigusi ei mõjuta mitte mingil moel niisuguse eraldiseisva õiguse olemasolu, mis puudutab nende teoste ja objektide valikut ja korraldust andmebaasis;

[…]

(38) üha kasvav digitaalse salvestustehnoloogia kasutamine seab andmebaasi tegija ohtu, et tema andmebaasi sisu võidakse ilma tema loata elektrooniliselt kopeerida ja ümber korraldada, et luua identse sisuga andmebaas, millega ometi ei rikuta tema andmebaasi korraldusest tulenevat autoriõigust;

(39) lisaks eesmärgile kaitsta andmebaasi sisu valiku või korralduse originaalsusest tulenevaid autoriõigusi, püütakse käesoleva direktiiviga kaitsta ka andmebaaside tegijate positsiooni seoses sisu omandamisel ja kogumisel tehtud finants- ja ametialaste investeeringute tulemuste seadusvastase omastamisega, kaitstes kogu andmebaasi või selle olulisi osi kasutaja või konkurendi teatud toimingute eest;

[…]

(42) eriõigus keelata loata väljavõtte tegemist ja/või taaskasutamist on seotud kasutaja niisuguste toimingutega, mis ületavad tema seaduslikke õigusi ning kahjustavad seeläbi investeeringut; õigus keelata kogu sisust või selle olulisest osast väljavõtte tegemist ja/või nimetatu taaskasutamist ei ole seotud ainult parasiitliku konkureeriva toote valmistamisega, vaid ka ükskõik millise niisuguse kasutajaga, kes põhjustab oma toimingutega investeeringule kvalitatiivselt või kvantitatiivselt olulist kahju;

(43) sidusedastuse korral ei ammendu õigus taaskasutamist keelata ei seoses andmebaasiga ega seoses andmebaasist või selle osast õiguste valdaja loal edastuse adressaadi poolt tehtud ainelise koopiaga;

[…]

(45) õigus keelata loata väljavõtte tegemist ja/või taaskasutamist ei kujuta endast mingil juhul autoriõiguse kaitse laiendust puhastele faktidele või andmetele;

[…]

(48) käesoleva direktiivi eesmärk, milleks on võimaldada asjakohast ja ühetaolist andmebaaside kaitset, millega tagatakse andmebaasi tegijale tasu, erineb […] direktiivi 95/46/EÜ[4] eesmärgist, milleks on isikuandmete vaba ringluse tagamine niisuguste ühtlustatud eeskirjade alusel, mis on kehtestatud põhiõiguste kaitseks ja eriti selleks, et kaitsta õigust privaatsusele, mida tunnustatakse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklis 8; käesoleva direktiivi sätted ei piira andmekaitsealaste õigusaktidega sätestatut;

[…]".

4 – Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiv üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT 1995, L 281, lk 31; ELT eriväljaanne 13/15, lk 355).

3. Artikli 1 lõikes 1 on direktiivi reguleerimisala määratletud nii, et see käsitleb „ükskõik millises vormis andmebaaside õiguskaitset”.

4. Artikli 1 lõikes 2 on määratletud andmebaas kui „süstemaatiliselt või metoodiliselt korrastatud iseseisvate teoste, andmete või muu materjali kogu, mis on individuaalselt kättesaadav elektrooniliste või muude vahendite abil”.

5. Artikli 3 lõikes 1 on sätestatud, et „sisu valiku või korralduse poolest autori intellektuaalseks loominguks olevaid andmebaase” kaitstakse „sellistena autoriõiguse alusel. Mingeid muid kriteeriume nende niisuguse kaitse alla sobivuse kindlaksmääramiseks ei rakendata”.

6. Artiklis 7 on sätestatud *sui generis* õigus andmebaasidele järgmises sõnastuses:

„1. Liikmesriigid sätestavad andmebaasi tegija õiguse keelata andmebaasi kogu sisust või kvantiteedilt või kvaliteedilt olulisest osast väljavõtte tegemist ja/või selle taaskasutamist, kui selle andmebaasi sisu kogumiseks, kontrollimiseks või esitamiseks on tehtud kvalitatiivselt ja/või kvantitatiivselt oluline investeering.

2. Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) *väljavõtte tegemine* – andmebaasi kogu sisu või selle olulise osa mis tahes viisil või mis tahes vormis ajutine või alaline ülekandmine teise väljendusvormi;

b) *taaskasutamine* – andmebaasi kogu sisu või selle olulise osa kättesaadavaks tegemine üldsusele kas koopiate levitamise, rentimise, sidusliini kaudu edastamise või muul viisil ülekandmise teel. Pärast andmebaasi koopia esmamüüki ühenduses õiguste valdaja poolt või tema nõusolekul lõpeb õigus kontrollida selle koopia edasimüüki ühenduses;

[…]

4. Lõikes 1 sätestatud õigust kohaldatakse olenemata sellest, kas vastav andmebaas on autoriõiguse või muude õigustega kaitstav või mitte. Veel kohaldatakse seda olenemata sellest, kas vastava andmebaasi sisu on autoriõiguse või muude õigustega kaitstav või mitte. Andmebaaside kaitsmine lõikes 1 ettenähtud õigusega ei piira nende sisu kohta kehtivaid õigusi.

5. Andmebaasi sisuks olevatest mitteolulistest osadest korduv ja süstemaatiline väljavõtete tegemine ja/või nende taaskasutamine, mis võib viia andmebaasi tavapärase kasutamisega vastuolus olevate tegudeni või kahjustada põhjendamatult andmebaasi tegija seaduslikke huve, ei ole lubatud."

korraldatud teoste, andmete või muude iseseisvate elementide kogu, mille osad on individuaalselt kättesaadavad elektrooniliste või muude vahendite abil ning mille sisu kogumine, kontrollimine või esitamine nõuab kvalitatiivselt või kvantitatiivselt olulist investeeringut. Andmebaasi, mille sisu on kvalitatiivselt või kvantitatiivselt olulisel määral muudetud, käsitletakse uue andmebaasina, kui selle muudatusega kaasneb kvalitatiivselt või kvantitatiivselt oluline investeering.

(2) Andmebaasi tegija käesoleva seaduse tähenduses on see, kes on teinud lõikes 1 nimetatud investeeringu."

Asjakohased siseriiklikud õigusnormid

8. UrhG § 87b on sätestatud:

7. Urheberrechtsgesetz'i (Saksamaa autoriõiguse seadus, edaspidi „UrhG")[5] § 87a on sätestatud:

„(1) Andmebaas käesoleva seaduse tähenduses on süstemaatiliselt või metoodiliselt

„(1) Andmebaasi tegijal on ainuõigus reprodutseerida, levitada ja avalikustada kogu andmebaasi või selle kvalitatiivselt või kvantitatiivselt olulist osa. Andmebaasi kvalitatiivselt või kvantitatiivselt ebaolulise osa korduvat või süstemaatilist reprodutseerimist, levitamist või avalikustamist peetakse samaväärseks andmebaasi kvalitatiivselt või

5 – 9. septembri 1965. aasta seadus (*BGBl.* I, lk 1273).

kvantitatiivselt olulise osa reprodutseerimise, levitamise või avalikustamisega, kui see on vastuolus andmebaasi tavapärase kasutamisega või kahjustab põhjendamatult andmebaasi tegija õiguspäraseid huve.

[…]" [6]

Asjaolud ja eelotsuse küsimus

9. Professor Ulrich Knoop on Albert-Ludwigs-Universität Freiburgi (edaspidi „Freiburgi ülikool") I saksa keele osakonna korraline professor. Ta juhatab projekti „Klassikerwortschatz" (edaspidi „Klassikute sõnavara"), mille tulemusel avaldati Freiburgi antoloogia, aastatest 1720–1933 pärit luuletekstide kogu.

10. Projekti „Klassikute sõnavara" raames koostas professor Knoop luuletuste loetelu, mis avaldati internetis pealkirjaga „Die 1 100 wichtigsten Gedichte der deutschen Literatur zwischen 1730 und 1900" (edaspidi „1 100 kõige tähtsamat luuletust saksa kirjanduses aastatel 1730–1900") [7] ning mis oli Freiburgi antoloogia aluseks. Loetelus on luuleteksti mainimise sageduse järjekorras [8] mainitud iga luuleteksti autor, pealkiri, avarida ja avaldamisaasta.

11. Loetelu aluseks olnud luuletekstid valiti välja järgmiselt. Ligikaudu 3000 avaldatud luuleantoloogia hulgast valiti välja 14. Seda valimikku täiendati Anneliese Dühmerti poolt 50 saksakeelse antoloogia põhjal koostatud bibliograafilise kogumikuga „Von wem ist das Gedicht?" („Kelle kirjutatud on see luuletus?"). Kokku andis see tulemuseks ligikaudu 20 000 luuletust. Loetellu kvalifitseerusid need luuletused, mis olid olemas vähemalt kolmes antoloogias või olid vähemalt kolmel korral mainitud A. Dühmerti bibliograafilises kogumikus. Enne selle statistilise analüüsi tegemist seati luuletuste pealkirjad ja avaread standardkujule ning koostati kõikide pealkirjade loetelu. Lõpuks märgiti luuletuste juurde viited teostele, kus need olid avaldatud, ning tehti kindlaks nende kirjutamise aasta.

6 – Ülemaailmse Intellektuaalomandi Organisatsiooni (WIPO) tõlge on veebis kättesaadav: http://www.wipo.int/clea/docs_new/pdf/en/de/de080en.pdf

7 – Veebis kättesaadav: http://www.klassikerwortschatz.uni-freiburg.de/Lyrik.htm

8 – Vt järgmine punkt.

12. Loetelu koostamine Klemens Wolber'i ja tema abiliste poolt professor Knoopi juhtimisel võttis aega ligikaudu kaks ja pool aastat. Kogukulud summas 34 900 eurot kandis Freiburgi ülikool.

13. Directmedia Publishing GmbH (edaspidi „Directmedia") turustas 2002. aastal avaldatud CD-ROM-i pealkirjaga „1 000 Gedichte, die jeder haben muss" (edaspidi „1 000 luuletust, mis peaksid olema igaühel"). CD-ROM-il olevatest luuletustest 876 on ajavahemikust 1720–1900 ning nende hulgast 856 on olemas „Klassikute sõnavara" projekti raames loodud luuleloetelus.

14. Oma CD-ROM-ile luuletusi valides juhindus Directmedia „Klassikute sõnavara" projektis koostatud luuleloetelust. Ta uuris hoolikalt professor Knoopi valikut, jättes mõned loetletud luuletused välja ning lisades omal valikul teisi luuletusi. Directmedia võttis luuletuste endi tekstid omaenda digitaalsetest ressurssidest.

15. Professor Knoop ja Freiburgi ülikool asusid seisukohale, et oma CD-ROM-i reprodutseerides ja levitades rikkus Directmedia professor Knoopi kui antoloogia koostaja autoriõigust ning seotud õigusi, mis kuuluvad Freiburgi ülikoolile kui andmebaasi tegijale. Sellepärast palusid nad kohtul kohustada Directmediat lõpetama CD-ROM-i „1 000 luuletust, mis peaksid olema igaühel" reprodutseerimine ja/või levitamine. Samuti soovisid nad saada Directmedialt hüvitist ning palusid kohtul nõuda Directmedialt info teatavaks tegemist ja seda, et ta annaks hävitamiseks üle kõik tema valduses olevad tema luulekogumiku eksemplarid.

16. Directmedia seevastu väitis, et ta kogus populaarseimad luuletused aastatest 1720–1900 oma CD-ROM-i jaoks ise. Selle valimikuni jõudes kasutas ta ainult „Klassikute sõnavara" projekti luulepealkirjade loetelu pelgalt viitematerjalina. Ta rakendas täiendavaid valikukriteeriume nagu see, kas luuletusele on viidatud kirjandusentsüklopeediates. Samuti dateeris ta luuletused iseseisvalt. Tema arvates ei saa „Klassikute sõnavara" projekti luuleloetelu materjali valiku ja korraldamisega seotud loometöö puudumise tõttu autoriõigusega kaitsta. Liiati ei olnud kõnealune andmete kogu kui selline andmebaas UrhG § 87a tähenduses.

17. Landgericht (antud asjas esimese astme kohus) tegi otsuse professor Knoopi ja Freiburgi ülikooli kasuks.

18. Directmedia apellatsioonkaebust ei saatnud Oberlandesgerichtis edu. Seejärel esitas Directmedia kassatsioonkaebuse Bundesgerichtshofi.

19. Oma esialgses otsuses lükkas Bundesgerichtshof tagasi professor Knoopi kasuks tehtud kohtuotsuse peale esitatud kassatsioonkaebuse.[9] Seejärel asus ta kaaluma Freiburgi ülikooli kasuks tehtud kohtuotsuse peale esitatud kassatsioonkaebust.

20. Freiburgi ülikooli väitel on Directmedia rikkunud tema kui andmebaasi tegija õigusi, mis tulenevad UrhG § 97 lõikest 1 ja § 98 lõikest 1[10] koostoimes §-dega 87a ja 87b. Need sätted lisati UrhG-sse selleks, et võtta üle andmebaaside kaitse direktiiv. Sellepärast on eelotsusetaotluse esitanud kohus seisukohal, et Directmedia kassatsioonkaebuse tulemus sõltub selle direktiivi artikli 7 lõike 2 punkti a tõlgendusest.

21. Eelotsusetaotluse esitanud kohus on seisukohal, et internetis avaldatud luuleloetelu „1 100 kõige tähtsamat luuletust saksa kirjanduses aastatel 1730–1900" on andmebaaside kaitse direktiivi artikli 1 lõike 2 tähenduses andmebaas.[11] Samuti asub eelotsusetaotluse esitanud kohus seisukohale, et Freiburgi ülikoolil on selle andmebaasi suhtes *sui generis* õigus, sest ta on teinud selle sisu kogumiseks, kontrollimiseks ja esitamiseks olulisi investeeringuid.

22. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Directmedia kasutas oma CD-ROM-il sisalduvate luuletuste väljavalimisel korduvalt ja süstemaatiliselt Freiburgi ülikooli andmebaasis sisalduvate andmete olulisi osi. Perioodi 1720–1900 luulevalik vastab peaaegu täpselt Freiburgi ülikooli luuleloetelule: selle perioodi 876 luuletuse hulgast 856 (s.o peaaegu 98%) olid juba loetletud Freiburgi ülikooli andmebaasis. Directmedia hankis luuletuste tegelikud tekstid ise, saades Freiburgi ülikooli loetelust ainult pealkirjad.

23. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et apellatsioonikohtus tuvastatu kohaselt kasutas Directmedia Freiburgi ülikooli luuleloetelu pelgalt juhindumiseks luuletuste valimisel oma CD-ROM-i tarvis. Directmedia ise vaatas kriitilise pilguga läbi iga luuletuse, mille Freiburgi ülikool oli valinud. Selle tulemusel

9 – Sellepärast ei ole professor Knoop eelotsusetaotluses esitletud kui pool.

10 – Paragrahvi 97 lõikes 1 on sätestatud, et kahju kannatanud pool võib esitada õigusvastase tegevuse keelamise hagi isiku vastu, kes rikub autoriõigust või muud UrhG-ga kaitstud õigust, nõudes rikkuva tegevuse lõpetamist, ning asjakohastel puhkudel esitada hagi, milles nõutakse kahju hüvitamist või rikkuja õigusvastase tegevusega saadud kasu üleandmist. Paragrahvi 98 lõikes 1 on sätestatud kahju kandnud poole võimalus nõuda kõikide rikkuja valduses või omandis olevate ebaseaduslike eksemplaride hävitamist.

11 – Eelotsusetaotluses on Bundesgerichtshof põhjendanud, miks ta sellele järeldusele jõudis.

jättis Directmedia välja mõned luuletused, mis kõnealuses luuleloetelus sisaldusid, ja lisas teisi luuletusi. Seega on küsimus selles, kas andmebaasi sisu niisugune kasutamine (individuaalse hinnangu andmise järel) kujutab endast siiski väljavõtte tegemist andmebaaside kaitse direktiivi artikli 7 lõike 2 punkti a tähenduses.

24. Akadeemilised kommenteerijad asuvad seisukohale, et andmebaasi tegija *sui generis* õigus ei anna talle õigust keelata oma andmebaasi kasutamist teabeallikana, isegi kui sellega võetakse kõnealusest andmebaasist järk-järgult andmete olulisi osi ja lülitatakse need teise andmebaasi. Kaitseõigusele saab tugineda üksnes siis, kui kogu andmebaasi sisu (või selle olulisi osi) kantakse „füüsiliselt" üle, s.t kopeeritakse teisele kandjale. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab sellele lähenemisviisile kinnitust direktiivi 38., 42., 45. ja 48. põhjendusest, artikli 7 lõike 2 punkti a sõnastusest endast, Euroopa Kohtu otsusest kohtuasjas The British Horseracing Board, oma arusaamast kõnealuse *sui generis* õiguse eesmärgi ja sisu kohta, teatavatest lõikudest kohtujurist C. Stix-Hackli ettepanekus kohtuasjas Svenska Spel [12] ning õiguskindluse huvidest. Eelotsusetaotluse esitanud kohus möönab siiski ka teistsuguse tõlgenduse võimalikkust.

25. Sellepärast on Bundesgerichtshof esitanud Euroopa Kohtule järgmise küsimuse:

„Kas andmete ülekandmine direktiivi 96/9/EÜ artikli 7 lõike 1 alusel kaitstud andmebaasist teise andmebaasi kujutab endast ka siis väljavõtte tegemist selle direktiivi artikli 7 lõike 2 punkti a tähenduses, kui see toimub pärast päringuga andmebaasist saadud andmete ükshaaval hindamist või on väljavõtte tegemine selle õigusnormi tähenduses andmebaasi väljavõtte (füüsiline) kopeerimine?"

26. Kirjalikke märkusi esitasid Directmedia, Freiburgi ülikool, Itaalia valitsus ja komisjon.

12 – Mõlemale kohtuotsusele on viidatud eespool 3. joonealuses märkuses.

27. Sisuliselt väidab Directmedia, et „väljavõtte tegemine" direktiivi artikli 7 lõike 2 punkti a tähenduses eeldab andmebaasi otsest või kaudset füüsilist kopeerimist. Väljavõtte tegemist ei ole, kui andmebaasi kasutatakse pelgalt teabeallikana. Freiburgi ülikool (keda toetavad Itaalia ja komisjon) asub vastupidisele seisukohale ning märgib, et „väljavõtte tegemine" eelnevalt andmebaasi tehtud päringu ja andmete ükshaaval hindamise põhjal on ikkagi „väljavõtte tegemine".

28. Kohtuistungit ei taotletud ega peetud.

Hinnang

29. On selge, et andmebaasi kogu sisu või selle oluliste osade otsene kopeerimine ühelt andmekandjalt teisele kujutab endast väljavõtte tegemist.[13] Sama selge on, et lihtsalt päringu tegemine andmebaasi, ilma et andmeid üle kantaks, ei kujuta endast väljavõtte tegemist.[14] See, kuidas Directmedia Freiburgi ülikooli andmebaasi kasutas, tundub jäävat kuhugi nende kahe punkti vahele.

30. Eelotsusetaotluse esitanud kohus asub sisuliselt seisukohale, et direktiivi artikli 7 lõike 2 punkti a sõnastus ning *sui generis* õiguse sisu ja eesmärk kõnelevad selle kasuks, et tõlgendada mõistet „väljavõtte tegemine" kitsalt, s.o nii, et see piirdub andmebaasi kogu sisu või selle oluliste osade „füüsilise" kopeerimisega teisele andmekandjale. Sellepärast käsitlen neid kolme elementi järgemööda.

Andmebaaside kaitse direktiivi artikli 7 lõike 2 punkti a sõnastus

31. Direktiivi artikli 7 lõike 2 punktis a on „väljavõtte tegemine" määratletud kui „andmebaasi kogu sisu või selle olulise osa mis tahes viisil või mis tahes vormis ajutine või alaline ülekandmine teise väljendusvormi".

13 – Vt selle kohta kohtujurist C. Stix-Hackli ettepanekud eespool 3. joonealuses märkuses viidatud kohtuasjades The British Horseracing Board, ettepaneku punktid 62–70, Veikkaus, ettepaneku punktid 78–86 ning OPAP, ettepaneku punktid 84–92.

14 – Eespool 3. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus The British Horseracing Board, punktid 54 ja 55.

32. Kohtuasjas The British Horseracing Board otsustas Euroopa Kohus, et selliste väljendite nagu „mis tahes viisil või mis tahes vormis" (mõiste „väljavõtte tegemine" määratluses) ja „üldsusele kättesaadavaks tegemine" (mõiste „taaskasutamine" määratluses) kasutamine näitab, et ühenduse seadusandja on soovinud määratleda väljavõtte tegemise ja taaskasutamise mõisted laialt. Euroopa Kohus lisas, et direktiivi eesmärki arvestades tuleb neid mõisteid „tõlgendada nii, et need hõlmavad igasuguseid tegusid, millega vastavalt kas omastatakse ilma andmebaasi tegija nõusolekuta tema poolt tehtud investeeringu tulemused või tehakse need üldsusele kättesaadavaks, võttes temalt sel moel sissetuleku, mis oleks võimaldanud tal investeerimiskulud tagasi saada". [15]

33. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates osutab see sõnastus sellele, et väljavõtte tegemist ei toimu, kui kasutaja elektroonilisse andmebaasi päringu tegemisel kirjutab monitorilt maha andmeid ja lülitab need pärast ükshaaval hindamist teise andmebaasi. Nimetatud kohtu meelest tähendab „väljavõtte tegemine" andmebaasis sisalduvate andmete „kopeerimise" teel „ülekandmist" teisele andmekandjale. Seda tõlgendust toetab 38. põhjendus, sest selles on märgitud, et „üha kasvav digitaalse salvestustehnoloogia kasutamine seab andmebaasi tegija ohtu, et tema andmebaasi sisu võidakse ilma tema loata *elektrooniliselt kopeerida ja ümber korraldada*, et luua identse sisuga andmebaas […]". [16]

34. Minu arusaama kohaselt piirab eelotsusetaotluse esitanud kohus seega „väljavõtte tegemise" mõistet kaheti. Ühelt poolt toob ta sisse kvalitatiivse kriteeriumi, nimelt andmebaasist infot kopeeriva isiku intellektuaalse pingutuse, ning leiab, et selle kriteeriumi täitmise korral ei ole tegu väljavõtte tegemisega. Teiselt poolt seob ta „väljavõtte tegemise" mõiste teatava (piiratud) määratlusega selle kohta, mida tähendab andmete „kopeerimine" andmebaasist.

35. Kumbki piirang ei ole veenev.

36. Esiteks tähendab asjaolu, et artikli 7 lõikega 1 on keelatud „andmebaasi kogu

15 – Eespool 3. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus The British Horseracing Board, punkt 51. Oma ettepanekus kõnealuses kohtuasjas pakkus kohtujurist C. Stix-Hackl samuti, et sõnad „mis tahes viisil või mis tahes vormis" viitavad, et ühenduse seadusandja on andnud terminile „väljavõtte tegemine" laia tähenduse, ning lisas, et „seega on hõlmatud mitte ainult ülekandmine sama tüüpi, vaid ka teist tüüpi andmekandjale. Ka pelgalt väljatrükk kuulub seega mõiste „väljavõtte tegemine" alla" (punktid 98 ja 99). Vt ka tema ettepanekud eespool 3. joonealuses märkuses viidatud kohtuasjades Veikkaus, ettepaneku punktid 113 ja 114, Svenska Spel, punktid 94 ja 95 ning OPAP, ettepaneku punktid 119 ja 120.

16 – Kohtujuristi kursiiv.

sisust või […] *olulisest osast*" [17] väljavõtte tegemine, seda, et vähemalt teataval määral leiab aset valik ja kriitiline hindamine, isegi kui ainult eesmärgiga määrata kindlaks, millistest osadest väljavõte teha. Samamoodi (nagu märgib Freiburgi ülikool) eeldab artikli 7 lõikes 5 sisalduv „[a]ndmebaasi sisuks olevatest mitteolulistest osadest korduv[a] ja süstemaatili[s]e väljavõtete tegemi[s]e ja/või nende taaskasutami[s]e" keeld teatavat ükshaaval hinnangu andmist osadele, millest väljavõte tehakse. Kui kasutaja otsustab kopeerida kogu andmebaasi korraga, võib ta olla eelnevalt läbi vaadanud andmebaasi kogu sisu ja otsustanud, et kogu tervik väärib väljavõtte tegemist.

37. Nagu komisjon õigesti märgib, võib see, et Directmedia on Freiburgi ülikooli andmebaasi sisu „kriitiliselt läbi vaadanud", olla asjakohane määramisel, kas Directmedia CD-ROM on (omakorda) tema enda „intellektuaalne looming" direktiivi artikli 3 lõike 1 tähenduses või direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses „kvalitatiivselt ja/või kvantitatiivselt olulise investeeringu" tulemus, millest tulenevalt peaks seda CD-ROM-i kaitsma vastavalt kas autoriõigus või kõnealune *sui generis* õigus. Ent kui see ka nii on, ei piiraks see Freiburgi ülikooli (varasemat) *sui generis* õigust. Sellega seoses tõmbab komisjon paralleeli Berni konventsiooni [18] artikli 2 lõikega 3, mille kohaselt „[t]õlkeid, adaptsioone, muusikalisi töötlusi ja teisi kirjandus- ja kunstiteoste teisendusi" kaitstakse kui originaalteoseid, *ilma et see piiraks autoriõigust originaalteosele*.

38. Teiseks ei ole mulle selge, mis alusel püüab eelotsusetaotluse esitanud kohus andmete „kopeerimise" määratlust piirata. Ta näib viitavat, nagu tähendaks kopeerimine (elektroonilise andmebaasi puhul) andmete tegelikku elektroonilist kopeerimist eeldatavasti tekstitöötlusprogrammi „kopeerimise" ja „kleepimise" sarnaste funktsioonide abil või (paberkandjal oleva andmebaasi puhul) [19] valguskoopia tegemise teel. Ma ei näe direktiivi artikli 7 lõike 2 punkti a tegelikus sõnastuses selliseks piiramiseks mingit alust.

39. Kohtuasjas OPAP [20] osutas Euroopa Kohus mitmele märgile, mis viitavad, et ühenduse seadusandja soovis anda terminile „andmebaas" endale nii, nagu see on direktiivis määratletud, laia ulatuse, mida ei koorma formaalset, tehnilist ega materiaalset laadi kaalutlused. Mingi kogu liigitamine andmebaasiks eeldab, et seda kogu moodus-

17 – Kohtujuristi kursiiv.

18 – Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse 9. septembri 1886. aasta konventsioon, viimati muudetud 28. septembril 1979.

19 – Direktiivi 14. põhjenduses on märgitud, et selle direktiivi kohast kaitset tuleb laiendada ka mitteelektroonilistele andmebaasidele.

20 – Eespool 3. joonealuses märkuses viidatud.

tava sõltumatu materjali osad oleksid korraldatud süstemaatiliselt või metoodiliselt ja nendele oleks võimalik ühel või teisel viisil üksikult juurde pääseda. [21] Nagu direktiivi 21. põhjenduses selgitatakse, ei pea niisugune süstemaatiline või metoodiline korraldatus olema füüsiliselt ilmne. [22]

40. Sellepärast tundub nii asjakohatu kui ka meelevaldne piirata „väljavõtte tegemise" mõistet protsessiga, mille käigus andmebaasis sisalduvaid andmeid kantakse üle teisele andmekandjale nendest „füüsiliselt" koopia (või koopiate) tegemise teel. Andmebaasis sisalduvate andmete kogumi ükshaaval kopeerimist, mille käigus tehakse monitoril andmebaasi päring ja seejärel sisestatakse andmed käsitsi teisele andmekandjale, ei saa mõistlikult pidada niisuguseks, mis kahjustab andmebaasi tegija investeeringut vähem kui nende andmete elektrooniline kopeerimine algsest andmebaasist ning otsene paigutamine teisele elektroonilisele andmekandjale.

41. Samuti ei leia ma direktiivi 38. põhjendusest kinnitust termini „väljavõtte tegemine" kitsendavaks tõlgendamiseks. Selles põhjenduses käsitletakse pelgalt teatavaid andmebaasi tegija riske seoses tema loodu elektroonilise kopeerimisega. See ei tähenda, et see on ainus kahjulik viis, kuidas andmebaase saab kopeerida. Sellele viitab tõepoolest seegi, et direktiiviga võimaldatav kaitse laieneb ka mitteelektroonilistele andmebaasidele. [23] Kui kasutaja teeb monitoril päringu andmebaasi ja seejärel kopeerib osa andmebaasi sisust käsitsi teise andmebaasi, on ta pelgalt teinud andmebaasi sisu „elektrooniliselt kopeeri[mise] ja ümber[korraldamisega]" samaväärse teo, ainult kohmakamalt. Nagu komisjon õigesti märgib, on oluline hoopis see, et algses andmebaasis sisalduvat andmete süstemaatilist ja metoodilist korraldatust mingil viisil teisel andmekandjal reprodutseeritakse.

42. Lisan, et minu arvates ei toeta ka 43. põhjendus seda tõlgendust, mida pakub eelotsusetaotluse esitanud kohus. Nimetatud põhjenduses on märgitud, et „sidusedastuse korral ei ammendu õigus taaskasutamist keelata ei seoses andmebaasiga ega seoses andmebaasist või selle osast õiguste valdaja loal edastuse adressaadi poolt tehtud *ainelise koopiaga*". [24] Olen seisukohal, et kõnealuses põhjenduses ei osutata muule kui sellele, et pelgalt andmebaasi sidusedastusest ei piisa kõnealuse *sui generis* õiguse ammendumiseks. Viide andmebaasi „ainelisele koopiale" ainult selgitab, et ka sellise siduse-

21 – Vt samuti direktiivi 17. põhjendus.

22 – Siiski viitab see tingimus, et kõnealune kogu peaks sisalduma teatavat liiki püsivas baasis ja olema seotud tehniliste vahenditega (nagu elektroonilised, elektromagnetilised või elektro-optilised protsessid, nagu on märgitud direktiivi 13. põhjenduses) või muude vahenditega (nagu indeks, sisukord või teatav liigituskava või -meetod), mis võimaldavad juurdepääsu selles sisalduvale sõltumatule materjalile; eespool 3. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus OPAP, punktid 20 ja 30.

23 – Direktiivi 14. põhjendus.

24 – Kohtujuristi kursiiv.

dastatud andmebaasi aineline koopia ei saa piirata õiguste valdaja *sui generis* õigust. Minu meelest ei piira sõnad „aineline koopia" kõnealust *sui generis* kaitset asjaoludega, mille puhul kasutaja teeb andmebaasist ainelise koopia.

43. Minu arvates kõnelevad direktiivi artikli 7 lõike 2 punkti a ja nimetatud põhjenduste sõnastused hoopis „väljavõtte tegemise" mõiste laia tõlgendamise kasuks.

44. Seda järeldust toetab kõnesoleva *sui generis* õiguse sisu ja eesmärgi analüüs.

Sui generis *õiguse sisu*

45. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib õigesti, et kõnesoleva *sui generis* õiguse esemeks ei ole andmebaasi salvestatud teave. [25] Nagu komisjon märgib, ei tähenda see siiski, et kõnealune *sui generis* õigus puudutaks ainelist andmebaasi kui sellist. Nimelt kaitseb see õigus hoopis sõltumatute andmete kui immateriaalse vara metoodilisse ja süstemaatilisse korraldamisse tehtud investeeringu tulemust, hoolimata sellest, millisel kandjal need andmed kättesaadavaks tehakse. Selles suhtes on see üsna sarnane tekstiga, mis jääb samaks, sõltumata sellest, kas see tehakse kättesaadavaks paberkandjal raamatu või e-raamatu kujul, internetis või ehitisele projitseeritult või muud liiki kandjal. Hoolimata sellest, kas paberkandjal raamatust tehakse valguskoopiaid või kopeeritakse e-raamatust või internetist elektrooniliselt ja kleebitakse teise dokumenti või tehakse nimetatud projektsioonist digitaalfoto ja paigutatakse see digitaalselt uude dokumenti – on ikkagi tegu kõnealuse teksti „kopeerimisega".

Sui generis *õiguse eesmärk*

46. Kõnealuse *sui generis* õiguse loomise ja kaitsmise eesmärgi saab muu hulgas järeldada ka direktiivi preambulist. Seal rõhutatakse andmebaaside (mida kirjeldatakse kui „ühendusesisese infoturu arendamisel olulise tähtsusega vahendi[t]") loomiseks vajalikku

25 – Vt direktiivi artikli 7 lõige 4, samuti direktiivi 18., 26. ja 27. põhjendus.

märkimisväärset investeeringut ja esitatakse kontrastiks asjaolu, et niisuguseid andmebaase saab kopeerida või neile juurde pääseda sõltumatuks väljatöötamiseks vajalike kuludega võrreldes väga väikeste kuludega. [26] Märgitakse, et andmebaasi sisust loata väljavõtte tegemine ja/või andmebaasi sisu loata taaskasutamine on tõsiste majanduslike ja tehniliste tagajärgedega toimingud. [27] Samuti mainitakse preambulis nii ühenduses kui kogu maailmas kõikides kaubandus- ja töös-tussektorites iga-aastaselt loodava ja töödeldava informatsiooni hulga kiiret kasvu, mis nõuab kõikides liikmesriikides investeerimist „nüüdisaegsetesse infotöötlussüsteemidesse", kuid märgitakse, et andmebaasisektori investeeringute tasemes esineb väga suuri erinevusi nii eri liikmesriikide kui ka ühenduse ja maailma suurimate andmebaase loovate kolmandate riikide vahel. [28] Niisugune investeerimine ei saa ühenduses toimuda, „kui andmebaaside tegijate õiguste kaitsmiseks ei kehtestata stabiilset ja ühtset õiguskaitsekorda". [29] Direktiivi 9., 10. ja 12. põhjenduse põhjal on Euroopa Kohus esitanud tõlgenduse, mille järgi andmebaaside kaitse direktiivi eesmärk on „*edendada ja kaitsta investeeringuid* andmete „talletamise" ja „töötlemise" süsteemidesse […]". [30]

47. Samuti on direktiivi eesmärk „kaitsta andmebaaside tegijate positsiooni seoses sisu omandamisel ja kogumisel tehtud finants- ja ametialaste investeeringute tulemuste seadusvastase omastamisega, kaitstes kogu andmebaasi või selle olulisi osi kasutaja või konkurendi teatud toimingute eest". [31] Nii on *sui generis* õiguse ülesanne tagada kaitse investeeringutele, mis on tehtud andmebaasi sisu omandamiseks, kontrollimiseks või esitamiseks (ja mis võivad koosneda finantsressursside rakendamisest ja/või aja, pingutuste ja energia kulutamisest), ning anda andmebaasi tegijale võimalus takistada andmebaasi kogu sisust või olulisest sisu osast loata väljavõtte tegemist ja/või nimetatu loata taaskasutamist. [32]

48. Euroopa Kohtu otsus The British Horseracing Board viitab selgelt, kuidas tuleks eelotsuse küsimusele vastata.

49. Esiteks otsustas Euroopa Kohus, et artikli 7 lõigetes 1 ja 5 sisalduvaid termineid „väljavõtte tegemine" ja „taaskasutamine" tuleb tõlgendada *sui generis* õigusega taot-

26 – Direktiivi 7. ja 9. põhjendus.
27 – Direktiivi 8. põhjendus.
28 – Direktiivi 10. ja 11. põhjendus.
29 – Direktiivi 12. põhjendus.
30 – Eespool 3. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsused The British Horseracing Board, punkt 30; Veikkaus, punkt 33; Svenska Spel, punkt 23; ning OPAP, punkt 39 (kohtujuristi kursiiv).

31 – Direktiivi 39. põhjendus.
32 – Direktiivi 40. ja 41. põhjendus.

letud eesmärki silmas pidades, milleks on kaitsta andmebaasi tegijat „kasutaja niisuguste toimingute eest, mis ületavad tema seaduslikke õigusi ning kahjustavad seeläbi andmebaasi tegija investeeringut”. [33] Pealegi, „õigus keelata kogu sisust või selle olulisest osast väljavõtte tegemist ja/või nimetatu taaskasutamist on seotud mitte ainult parasiitliku konkureeriva toote valmistamisega, vaid ka ükskõik millise niisuguse kasutajaga, kes põhjustab oma toimingutega investeeringule kvalitatiivselt või kvantitatiivselt olulist kahju”. [34] Seda arvestades otsustas Euroopa Kohus, et *sui generis* õiguse ulatuse määramisel ei ole asjakohased sellised asjaolud nagu see, et väljavõtte tegemise ja/või taaskasutamise eesmärk on luua teine andmebaas, olgu see algse andmebaasiga konkureeriv või mitte ja olgu selle suurus sama, mis algsel andmebaasil või mitte, ega see, et nimetatu on osa sellisest tegevusest, mis ei ole andmebaasi loomine. [35]

50. Teiseks rõhutas Euroopa Kohus, et „väljavõtte tegemise” ja „taaskasutamise” mõisteid ei saa ammendavalt määratleda nii, et need tähendavad vahetut väljavõtte tegemist andmebaasist või andmebaasi otsest taaskasutamist. Sellega tekiks oht, et andmebaasi tegija jääb ilma kaitsest andmebaasi koopia loata kopeerimise eest. [36] Euroopa Kohus järeldas, et kuna lubamatu väljavõtete tegemine ja/või taaskasutamine, mis on toimunud kolmanda isiku poolt muust allikast peale kõnealuse andmebaasi, kahjustavad andmebaasi looja investeeringut samavõrd kui otse sellest andmebaasist toimunud väljavõtete tegemine või sisu taaskasutamine, ei eelda väljavõtte tegemise ja taaskasutamise mõisted otsest juurdepääsu kõnealusele andmebaasile. [37]

51. Samamoodi näib mulle, et andmebaasi sisu ümberkirjutamine pärast monitoril päringu tegemist ja seejärel selle lülitamine teise andmebaasi võib tekitada andmebaasi tegijale kahju sama tõenäoliselt kui selle andmebaasi elektrooniline kopeerimine või sellest valguskoopia tegemine. Euroopa Kohtu analüüs kohtuasjas The British Horseracing Board ei eelda, et „väljavõtte tegemine” peaks olema piiratud ainult nende viimati nimetatud moodustega andmebaasi (osade) kopeerimiseks.

52. Sellisele piirangule ei viita ka Euroopa Kohtu võetud seisukoht, et *sui generis* õigusega antud kaitse puudutab üksnes väljavõtte tegemist ja taaskasutamist sellisena, nagu need on määratletud direktiivi artikli 7

33 – Kohtuotsuse punkt 45. Euroopa Kohus viitas seal direktiivi 42. põhjendusele.

34 – *Ibidem*. Euroopa Kohus viitas [punktis 46] ka direktiivi 48. põhjendusele, selgitades, et *sui generis* õigusel on majanduslik põhjendus: kaitsta andmebaasi tegijat ning tagada talle tasu andmebaasi loomisse ja säilitamisse tehtud investeeringu eest.

35 – Eespool 3. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus The British Horseracing Board, punktid 45–47.

36 – Euroopa Kohus asus seisukohale, et seda tõlgendust kinnitab direktiivi artikli 7 lõike 2 punkt b, mille kohaselt andmebaasi koopia esmamüük ühenduses õiguste valdaja poolt või tema nõusolekul ammendab õiguse kontrollida „edasimüüki”, kuid ei ammenda õigust kontrollida selle koopia sisust väljavõtete tegemist ja selle sisu taaskasutamist ühenduses.

37 – Eespool 3. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus The British Horseracing Board, punktid 52 ja 53.

lõikes 2, ning ei hõlma andmebaasiga tutvumist. Andmebaasi tegija nõusolek andmebaasiga tutvumiseks ei too kaasa *sui generis* õiguse lõppemist. Euroopa Kohus otsustas, et seda analüüsi kinnitab väljavõtte tegemise osas direktiivi 44. põhjendus, mille kohaselt andmebaasist kuvatava kogu sisu või selle olulise osa alaliseks või ajutiseks ülekandmiseks teisele andmekandjale on vaja õiguste valdaja luba. [38]

53. Lõpuks selgitas Euroopa Kohus direktiivi artikli 7 lõike 5 ulatust. Selle sätte eesmärk on takistada korduvat ja süsteemset väljavõtete tegemist andmebaasi sisu mitteolulistest osadest ja/või nende taaskasutamist, mis kumuleeruvalt tekitaks tõsist kahju andmebaasi tegija investeeringule, nagu seda tekitaks ka direktiivi artikli 7 lõikes 1 osutatud väljavõtete tegemine ja/või taaskasutamine. [39] „Väljavõtete tegemise" osas viitab väljend „andmebaasi tavapärase kasutamisega vastuolus olevad teod või andmebaasi tegija seaduslike huvide kahjustamine" loata tegevusele, mille eesmärk on väljavõtete tegemise teel kumuleeruvalt taasluua *sui generis* õigusega kaitstud andmebaasi kogu sisu või selle oluline osa, millega tekitataks andmebaasi tegija investeeringule tõsist kahju. [40]

54. Olen seisukohal, et seega ei toeta *sui generis* õiguse eesmärk sellisena, nagu Euroopa Kohus seda on tõlgendanud, „väljavõtte tegemise" mõiste kitsendavat tõlgendamist. Tõepoolest ei takistanud see, et kohtuasjas The British Horseracing Board ei saanud kostja „füüsiliselt" kopeerida kõiki oma andmeid omaenda elektroonilisse süsteemi, Euroopa Kohut otsustamast, et ta teostas „väljavõtete tegemist ja taaskasutamist [direktiivi] artikli 7 lõike 2 tähenduses". [41]

55. Seega on võtmeküsimus selles, kas väljavõtte tegemine (mis iganes viisil see on toimunud) puudutab andmebaasi kogu sisu või selle olulist osa ja seega kahjustab algse andmebaasi loomiseks tehtud investeeringut. Vastus sellele küsimusele on jaatav, kui kopeerimine hõlmab mitte üksnes andmebaasis sisalduvaid andmeid endid tervikuna

38 – Eespool 3. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus The British Horseracing Board, punktid 54–59.

39 – Vt samuti kohtujurist C. Stix-Hackli ettepanekud eespool 3. joonealuses märkuses viidatud kohtuasjades The British Horseracing Board, ettepaneku punkt 34; Svenska Spel, ettepaneku punkt 121; ning OPAP, ettepaneku punkt 146.

40 – Eespool 3. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus The British Horseracing Board, punktid 86–89.

41 – Eespool 3. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus The British Horseracing Board, punktid 63–66. Nimetatud kohtuasjas esitatud eelotsusetaotluses märgiti, et hobuse võidusõite käsitlevad andmed, mida kostja avaldas oma internetisaidil ja mis olid pärit British Horseracing Boardi (edaspidi „BHB") andmebaasist, olid võetud võidusõidule eelnenud päeval avaldatud ajalehtedest ja kolmanda isiku esitatud töötlemata teabest. Kostja tegi BHB andmebaasist pärinevate andmete väljavõtte nendest kahest allikast, liites need andmed omaenda elektroonilisse süsteemi. Seejärel taaskasutas ta neid andmeid, tehes need avalikkusele kättesaadavaks oma internetisaidil, et tema kliendid saaksid teha kihlveopanuseid hobuste võidusõitude suhtes.

või nende olulist osa, vaid ka nende andmete kõnealuses andmebaasis korraldamise süstemaatilist ja metoodilist viisi. Minu arvates ei ole asjakohane, kas väljavõtteid tehakse algse andmebaasi sisu kopeerimise teel või selle reprodutseerimise teel pärast monitoril andmebaasi päringu tegemist.

56. Eelotsusetaotluse esitanud kohus on seisukohal, et õiguskindluse eesmärki teenib paremini see, kui (nagu ta ka välja pakub) „väljavõtte tegemiseks" ei peeta andmebaasi kasutamist pelgalt teabeallikana, isegi kui selline kasutamine on iseäranis ulatuslik. Ta väidab, et kasutajad, kes ei hangi oma andmeid otse andmebaasist endast, vaid tuletatud allikatest, ei suuda tihti aru saada, kas need andmed on võetud kaitstud andmebaasist (ja kui, siis kuidas) ning kas võetud andmed kujutavad endast andmebaasi olulist osa või on hangitud loata korduva ja süstemaatilise väljavõtete tegemise teel.

57. Minu arusaama kohaselt kasutatakse siin õiguskindluse kaitset argumendina seisukoha vastu, et andmebaaside kaudne kopeerimine kujutab endast *sui generis* õiguse rikkumist. Esmapilgul ei tundu see argument sugugi ebaveenev. Ometi on Euroopa Kohus kaudselt juba otsustanud, et õiguskindlusega seotud kaalutlused ei pruugi olla määravad, olles juba märkinud, et loata „väljavõtte tegemine" ei eelda tingimata otsest pöördumist algsesse andmebaasi. Seega võib kaitstud andmebaasi kaudne kopeerimine tõepoolest kujutada endast *sui generis* õiguse rikkumist. [42]

58. Igal juhul ilmneb eelotsusetaotlusest, et Directmedia on Freiburgi ülikooli andmebaasi tegelikult *otseselt* kasutanud. Sellepärast ei teki käesoleva eelotsusetaotluse puhul andmebaasile kaudse juurdepääsu küsimust. Muidugi on siseriikliku kohtu, mitte Euroopa Kohtu ülesanne kohtuasja asjaolude alusel otsustada, kas Freiburgi ülikooli andmebaasi kasutamine Directmedia poolt kvalifitseerub väljavõtte tegemiseks.

59. Seega järeldan, et „väljavõtte tegemine" direktiivi artikli 7 lõike 2 punkti a tähenduses ei eelda andmete (füüsilist) kopeerimist. Selleks et toimuks „väljavõtte tegemine" direktiivi artikli 7 lõike 2 punkti a tähenduses, ei ole oluline, kas andmete ülekandmine direktiivi artikli 7 lõike 1 alusel kaitstud andmebaasist ja nende lülitamine teise andmebaasi leiab aset pärast päringu teel andmebaasist saadud andmete ükshaaval hindamist.

42 – Eespool 3. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus The British Horseracing Board, punktid 52 ja 53. Vt punkt eespool 50.

Ettepanek

60. Eespool esitatud põhjustel olen seisukohal, et Bundesgerichtshofi esitatud küsimusele tuleks vastata järgmiselt:

– „Väljavõtte tegemine" Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 1996. aasta direktiivi 96/9/EÜ andmebaaside õiguskaitse kohta artikli 7 lõike 2 punkti a tähenduses ei eelda andmete (füüsilist) kopeerimist.

– Selleks et toimuks „väljavõtte tegemine" kõnealuse direktiivi artikli 7 lõike 2 punkti a tähenduses, ei ole oluline, kas andmete ülekandmine direktiivi artikli 7 lõike 1 alusel kaitstud andmebaasist ja nende lülitamine teise andmebaasi leiab aset pärast päringu teel andmebaasist saadud andmete ükshaaval hindamist.